НОВА РАДА

Тимчасові умови передплати на 1918 рік.

на 9 міс.	на 8 міс.	на 7 міс.	на 6 міс.	на 5 міс.	на 4 міс.	на 3 міс.	на 2 міс.	на 1 міс.
—	—	—	—	—	—	24 р.	16 р.	8 р.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при зміні доконче прикладати стару адресу).

Адреса редакції й контори:

У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА, 22.

Телефон редакції 64—80. Почт. скринька № 373

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.
В ходить що-дня, окрім понеділків і днів після великих свят.

Умови друкування оповіщень:
На I сторінці: 3 карб. — коп.
На IV „ 1 „ 75 коп.
за 1 рядок в 1 шпальту петіта за кожний раз.
Особам, що шукають праці за оголошення небільше як в 3 рядки в шп. 1 карб. 75 коп. за 1 раз.

Контора відкрита від 10—6 год. дня

Ціна окремого № у Київі 35 к.
В провінції і на вокзалах 35 к.

№ 166. Вівторок, 17 (4) вересня 1918 року. № 166.

ДЕРЖАВНИЙ НАРОДНІЙ ТЕАТР
Троїцький Дім. В. Васильківська вул.
17-го вересня у вівторок Запорожець за Дунаєм, 2) На перші гулі;
18-го Гандзя; 19-го За двома зайцями; 21-го Гетьман Дорошенко; 22-го Паливодa.

ЛІТНІЙ ТЕАТР КУПЕЦТВА Українська трупа Дирекція Т. Колесниченка.
При участи Л. Атаманської останні 8 вистав
Вівторок 17 вересня Нещасна Кохання. 18-го Панна Штукарка. 19-го Жидівка Вихрестка 21-го За свій гріх 22-го Остання вистa бенефіс Л. Атаманської ХМАРА.

Другий Городський Театр.
Український Театр під орудою М. Садовського.
17 (4) вересня (сент.) Гетьман Дорошенко і сторична траг. на 5 д. Л. Старицької-Черняхівської;
18-го ВРЕХНЯ і ВЕЧОРНИЦІ; 19-го ПРО ЩО ТИРСА ШЕЛЕСТІЛА.
Квитки продают. з 11-2 г. дня і з 5-9 г. веч. Початок о 8 год. вечора.

Центральне Агрономичне Бюро Торг.-Пр. Т-ва „Джерело"
Київ, Бесарабка 2, телеф. 24—01.
Бюро приймає на себе:
Ліквідацію, парцеляцію, експлоатацію й адміністрацію всякого роду маєтків. Поміри складання планів. Заведення плодозміну й рахівництва. Меліоративні роботи. Заведення зразкових господарств—молочарських, насіннях й промислових. Оборудування всякого роду сільсько-господарських фабрик і заводів, млинів, гуралень, олійниць, крахмалень і т. и.
Продаж усіх сільсько-господарських машин і знаряддя. Купівля і продаж насіння, усяких посівних трав, всякої машині й окопових з власного насіннєвого господарства, як і набутих в инших господарствах.
Продаж усіх штучних негноїв (суперфосфати, томасшляки, селітри і т. и.) всяких уживаних у господарстві хемікалій, дезинфекційних засобів і фарб.
Купівля і продаж расових репродукторів усякої худоби й свиней. Урядження пташарень і рибних господарств.
Контора (на Бесарабці № 2) відчинена від 10 год. ранку до 4 год. дня.
—1112—4

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ КООПЕРАТИВНИЙ БАНК
(Українбанк) Хрещатик, 27).
Провадить операції вдень і ввечері, вдень від 9 до 2 годин, у вечері від 4 до 7 годин.
По суботах тільки від 9 до 12 годин дня.
У вечері провадяться операції тільки по біжучих рахунках вкладах і комісових дорученнях.
По біжучих рахунках і вкладах Банк платить від 4½% до 6%.
10—1036—9

КИЇВСЬКА ЗЕМЛЕМІРНА ШКОЛА
В. В. Перминов. з повними правами
Відкрита в 1910 році. Початок екзаменів 18 вересня по нов. стилю. Проспекти безплатно.
Канцелярія відчинена що денно, крім свят. від 1 до 3 год. дня.
Жилянська 34 пом. 7 телеф. 24—19.
2—1083—3

ОЛЕКСАНДРІВСЬКА вища ремесниця школа сповіщає, що при їй відкрито підготовчий клас. Прохання од скінчивших початкові школи приймаються до 25 вересня (бувше Олександрівське ремесниче училище, Поділ, Ігоревська № 14).
2—01605—2

Київська Губерніяльна Народня Управа.
відчиняє 20-го вересня по Володимирській вул № 33 в будинку Управи першу нормальну земську аптеку з вільним відпуском ліків для населення.
3—0999—2

Оцінки, лісові та судові експертизи, складання планів лісного господарства, заходи перед Лісоохоронним Комітетом вживає Центральне Лісове Бюро, Київ, Бесарабка № 2.
1111—4

Таращанська Повітова Народня Управа
запрохує на посади: 1) 5 учителів і 5 завідуючих в новоодкриваємі вищі початкові школи особ з освітою учительського інститута. 2) 2-х інструкторів по шкільній і позашкільній освіті особ з освітою не меньш учительського інститута і педагогичним досвідом. Платня інструкторам од 500 до 550 карб. на місяць Роз'їзди на кошти Управи. При роз'їздах суткові 5 карб. Прохання з документами і відмовстями про попередню службу надсилати по адресі: Тараща на Київщині Повітовій Народній Управі.
3—1115—3

Великий Словник Російсько-Український
в 2-х томах
виходить з друку в кінці вересня. Видання Подільської губ. Народньої Управи.
НАЙПОВНІШИЙ ЗА ВСІ СЛОВНИКИ.
30.000—російських слів.
450—сторінок дрібного але виразного друку, по 2 стовпчики на кожній сторінці (70 сторінок.).
РОЗМІР—велика вісімка.
НАГОЛОСИ на укр. тексті.
ЦІНА—15 руб. за два томи.
ЗНИЖКА 30% при значних замовленнях.
ЗАВДАТОК (половина вартости) присилати на адресу:
Камянець-Под., губ. Каса дрібного кредиту.
10—1035—5

Українська гімназія (мішана).
Київської „Просвіти".
зі всіма правами державних гімназій одкрилася на Лук'янівці (Дорогожицька, 79) в будинку 6-ої гімназії в складі двох підготовчих та першого і другого класів. Навчання провадиться у другу чергу. З підготовчих класів почнеться практичне навчання чужоземним мовам.
Платня 75 карбов. за півріччя. Батьки менш заможні платять половину (37 карб. 50 коп.), а бідні цілком увільняються од платні за навчання.
Прийом учнів продовжується. Заяви приймаються в помешканні гімназії що дня од 5 до 7 год.
3—1120—2.

ПИШУЧІ МАШИНИ
УНДЕРВУД і инш. системи.
РОТАТОРИ ГЕШТЕТНЕРА і др.
Також всі причандали пропону
т/д „АВТО-МАШИНА"
Мерингівська 4, тел. 35-28
Ремонт машин і покупка

Іспит до 2-й кляси Київскої художньої школи продовжен до 1 го жовтня. Прохання приймаються від 10 до 2 год. Тимч. викон. обов. директора Дадченко.
3—1127—1

О Викликанні кредіторів
З приводу ліквідації місцевих продовольчих органів утворених по закону 25 березня 1917 року, Ліквідаційна Комісія по справам бувшої Волинської Губерніяльної Продовольчої Управи пропонує всім особам і інституціям, котрим належать-ся які—небудь платежі від Губерніяльної, повітових, міських, та волостних продовольчих Управ на Волині істнувавших на підставі закона 25 березня 1917 року, подати об цьому заяви підлежним Управам (Ліквідаційним Комісіям) до 10 жовтня 1918 року. До заяв оплачених гербовим збором в 3 карбованці, повинні бути прикладені належні документи.
3—1125—1

Київ, 17 (4) вересня 1918 року.

На крайній межі. Совітська власть на півночі докотилася вже до тієї межі, за якою зіпає безодня. Почався терор, червоний терор, що знаменує собою повний розклад революційних сил і неминучу їхню загибель. Масові арешти, розстріли, оповіщення „по-за законом" усіх, хто так чи инакше протестує проти „нелюдського" терору і масове ж утікання од такого російського життя в соціялістичній республіці—такі щоденні звістки, що тільки й доходять до нас із-за північного кордону. Для совітської власти однакові вороги—і міністри царського режиму, і люде, як Крапоткин або Мельгунов, що з тим режимом боролись: і тим і другим однаково загрожує смерть без суда, за те під несамовиті оплески того людського мотлоху, що оточує поки що престол совітського самодержавія. Воно, те самодержавіє, докотилося вже до того, що мусить „для подъема настроенія массъ", щоб загрівати їхню завзятість—кидати їм теплі ще трупи, наповати їх горячею кров'ю. І людський мотлох громовими оплесками зустрічає звістки про розстріли й викриками „смерть їм" вітає повідомлення про арешти. До такого морального здичавіння довів маси режим, який під прапором найвільнолюбнішої фразеології перейшов практику навіть східніх деспотій.

І власне це показує, що большевизм стоїть нині на тій фатальній межі, коли от-от мусить прийти йому черга урватися з неї й полетіти вниз головою в ту безодню яку власними викопав руками. Озвірілому натовпові, якого настрій загрівати доводиться вже людською кров'ю, нема і не може бути впину. Крови, раз закуштувавши, він вимагатиме все в більшій пропорції і все одно якої крови. Сьогодні він оплесками вітає смерть Щегловитова, завтра він так само несамовито плескатиме, як вестимуть на смерть кого-небудь з теперішніх кумирів. Історія, яку так ганебно копіювали російські большевики, знає вже чимало прикладів такого рода. Гільотина, якої золоті моделі французські модниці носили замісць лукачів, так деморалізувала людність Парижа, що натовп щоденно густими лавами оточував катівню й оплесками зустрічав голови, які котилися в крівавий кошик. Усе одно які голови: сьогодні голову Верньо, Демулена і Ш. Корде, завтра голову Робеспєра. Натовп вимагав крови—і мав її... Але як єсть межа і здичавіння, і „загрівати настрої" можна тільки до певного градуса, то прийшла реакція, яка разом з кровожерними нелюдами змела собою і ті вселюдські здобутки, що приніс був великий рух до визволення.

Большевизм на півночі стоїть на тій фатальній межі, що відділяє червоний терор од білого реставраційного терору. Совітське правительство, крівавим туманом заснувавши очі свої, все дуже грюкає дверима, як обіцяв Троцький, перед тим як зникнути. І всім, хто має очі й уші, щоб бачити і чути, треба нарешті виступити з протестом проти крівавого божевілля, коли вже не сила полекшити долю прищемлених тими дверима. Українські кооператори зробили почин у цьому ділі, протестуючи проти арештів і можливого розстрілу московських ватажків кооперацій. Але по-між арештованими й може призначеними на страту єсть люде, ймення яких дорогі всьому цівилізованому світові, а найперше нам, людям пера і журналістики. Це—ветеран російської революції Крапоткин, це вчений та публіцист Мельгунов, це ті письменники, яких товариш їхній Луначарський, звичайно не захистить. І ми, люде пера і журналістики, не виконали б своєї повинности, коли б не підняли перед усім світом голоса протесту проти небезпеки, яка загрожує цим діячам розуму, а разом і проти всієї крівавої системи, що не тільки позбавляє людскість кращих її заступників і працьовників, але й маси тягне на дно соціяльного безладдя. Ми, українські письменники й журналісти, не маємо товариства, що взяло б на себе організацію такого протеста, отже мусимо хоч через наші органи преси заявити про те почуття безмірної огиди, яке викликають у нас крівавi оргії й тиранів і здичавіних мас.

Серед темних людей.

IV.

Я б не торкався тих ятрючих згадок,—бо вони й мені, прошу повірити, дуже болючі—про які довелось того разу говорити. Я б волів, щоб історія була перекреслила той „давній спорь", який тільки здалеку може ідилією здаватись. Я б хотів, щоб ми могли з своїми теперішніми супротивниками иншим тоном говорити. На жаль, коли чуєш, як не тільки нетямуща, тупа „обивательщина", а й ті, хто себе за сіль землі вважає „издѣваясь, гогоча, злобствуя", ставляться до найбільшої може на землі справи—воскресення живцем похованого народа—важко говорити спокійно і мимоволі прикре слово проситься на уста. Одні темні люде свідомо заплющують очі й свідомо одвертаються од правди. Вона їм очі коле—геть її! Вона несе їм хвилинні втрати і невигоди—далі од неї! Другі темні люде не можуть побороти в собі звичних традицій шаблону, не можуть зійти з уторованої стежки і теж лихим дихають духом на нелюбу правду. Треті й не бачать її, ба і дивитись не хочуть. А тим часом правда ж одна і вона, ця єдина правда, так близько од цих сліпих і упертих у своїй сліпоті людей. І так, здавалося б, мало—небагато вона вимагає—глянути собі в вічі й інтереси живого народа, конкретних людей поставити над абстракцією, возлюбити людину наче суботи, пожертвувати голим принципом для живого життя...

Живе життя утворило величезне українське море, сильне своєю стихійною силою село, і на йому роскидало цяточками невеличкі острівки зрусифікованих міст. По цих містах ще меншими цяточками купчиться інтелігенція краю, примусовою русифікацією цілком ізольована од того великого моря. І коли село прокинувшись, почало вимагати для себе повного життя, це ославлено „примусовою українізацією". Продукт чужої і справді силоміць накинутої культури, ота зденаціоналізована інтелігенція, хоче ще дужче одгородити місто од села й викопати між ними прірву, якої ні перейти, ні перескочити. Місто упорто обстоює за всі свої дотеперішні привилеї й силкується скинути село назад, у темряву, на дно соціяльного неладу,—навіть та частина міста, що зве себе демократичною, що готова ніби боротися за права мас. Велика, але безлика абстракція, ота „общерусская культура", так заснувала очі їй, що пропав з-перед них конкретний народ і запанувала сама абстракція. І натуральне право українських мас здається українізацією з примусу, а боротьба за свої привилеї невеличких цяточок, за дальшу русифікацію тих мас—демократичною справою. Все переплуталось на тому потворному ґрунті, що витворила вікова неволя й русифікація!

Треба раз сказати собі і признати той факт, вже зафіксований історією, що зрусифікувати Україну, зденаціоналізувати село—нема на це сили людської. 250 років інтенсивної русифікації це наочно довели. Чужа культура, протегована і силоміць накидувана, виявила в цьому повну свою несилу проти спершу пасивного опору, а де далі все активнішої одсічи, яку дають маси і якої речником виступає національна інтелігенція краю. Ця культура змогла тільки одбити од мас величезну частину інтелігенції, вибрала мозок нації і цим першу заподіяла шкоду українському народові. Ця культура, розмінюючись на витвори салдатсько-лакейського генія в міру того, як спускалась до мас, отруїла народові душу, позбавила його свідомости, виїла й спустошила ту свідомість і з спустошеною душею кинула його на роздоріжжі, усім супротивним вітрам на поталу. Це була друга величезна кривда українському народові, братньою і часто навіть прихильною рукою заподіяна. Національна інтелігенція України разом з свідомими елементами з-поміж мас хоче тільки, щоб хоч далі не чинилась та кривда, щоб хоч тепер покласти нарешті край отій отруті, яку віками прищеплювано нашому народові. Досить вже експериментів! Вернемось до природи — до того національного ґрунту, на якому тільки й може рости і буяти пишно справжня культура, а не казарменно-лакейське її подобіє. От у чому тільки й лежить ота зненависна українізація — в дерусифікації, в духовному розкріпаченні нашого народа, в тому, щоб із потріпуваного „хохла" виріс він на людину й громадянина, щоб із народа „непомнящихъ" дядьків він став справжньою нацією, щоб він нарешті згадав загублене ім'я своє і твердою ходою свідомої себе істоти пішов у майбутність, яка перед ним стелиться. Це зрозумів здалека великий норвежець Бьестьерне-Бьєрисон, що в захваті спинився перед фактом українського відродження: „життя моє,—писав він,—зробилось повнішим, мої надії на людськість більшими". І цього не розуміють зблизька темні люде, що бояться втратити звичний спокій, а через те переймають народ на шляху до повного відродження, сіпають його за поли й пробують спинити. І навіть кричать, що їм кривда діється...

Так, це кривда. Кривда тим, хто не хоче своїх привилеїв позбутись і хоче вічно пишатись чужеядною квіткою на народньому організмі—тут, на Україні, бо єдиного, од Молдаванина до Фіна, народа не було ніколи і не буде: то фікція, вигадана системою російського космополітизма,—космополітизма, але в національному великоруському вбрані, на великоруській національній опорі. І було б краще, коли б отак скривджені люде просто і ясно, без сторонніх мотивів говорили: не хочемо і край... Тоді б справа стояла також ясно і просто і не домішувалося б до неї тих непорозумінів, що сплелися вже в цілий клубок знущання, зненависти, непотрібної злости. Боротьба провадилася б по щирости й отверто і лінія, що ділить супротивні табори, йшла б теж просто, а не зміїлась облудною та облесною кривулькою.

Сергій Єфремов.

Запитання.

Нарешті довелося прочитати закон про увільнення виборних мирових суддів. Закон цей був стверджений 17-го серпня 1918 р. і оголошений офіціяльно в № 42 від 31 серпня „Держ. Вістнику". Закон цей має три артикули. Але ще до дня оголошення цього закону, цебто до 31-го серпня було вжито попередніх заходів для увільнення суддів на підставі проекту закону, текст котрого складається не з трьох, а з четирьох артикулів. Цей четвертий артикул, як я вже зазначав, має такий зміст: „Ця постанова входить в силу до дня її оголошення".

Виникають питання: 1) На під-

ставі якого права вживалось попередніх офіціяльних заходів для увільнення виборних мирових суддів до оголошення закону 17-го серпня 1918 р. 2) На чому спиралось міністерство юстиції, доводячи до відома відповідних урядових осіб (як, напр., старшого председателя суд палати) текст закона до оголошення його в „Держ. Вістнику" з четвертим артикулом, який ніби то теж ухвалила рада міністрів? 3) По чийому розпорядженню це робилося і на підставі яких законів, і по якому праву в основу відповідних офіціяльних заходів урядових осіб до оголошення закону 17-го серпня 1918 р. з точним його текстом покладався „проект міністра юстиції" з доданим четвертим артикулом, який ніби то надавав п. міністру права в такому обсягу, в якому вони не були йому дані (і не могли бути дані) законодавчою владою? (Увільнять суддів до оголошення закону). Гадаю, що п. міністр юстиції, як „генерал-прокурор" — сторож закону, якому надано надзвичайне „право" бути суддею над суддями і увільнять їх за невідповідні стану судді вчинки, дасть своє пояснення з приводу зазначеного мною факта. Бо коли цього пояснення не дать—виходить, що в українській державі можливо існування одночасно по одному важливому питанню двох (а може і більше?) законів: одного прилюдного, ухваленого радою міністрів і ствердженого п. гетьманом—в три артикули і другого таємного, теж ніби ухваленого радою міністрів, але не ствердженого п. гетьманом—в чотирі артикули, при чому цей останній „закон" буцім то входить в силу цього оголошення. В інтересах не тільки авторитету відомства юстиції, але і авторитету законодавчої влади—дать пояснення здавалось би необхідним.

Р. Лащенко.

„Громадська Думка".

Скільки днів назад в „Новій Раді" були наведені відомости про державне видавництво, що мало бути засновано по думці був. державного секретаря, а тепер міністра внутрішніх справ І. О. Кістяковського. Так воно до цієї пори й не здійснилося, давши ще один зразок того, як може йти жива культурна праця в сучасних бюрократичних установах.

Значно пізніше, ніж проект державного видавництва, виникла думка про заснування громадського видавничого товариства з метою допомогати окремим письменникам в виданню і розповсюдженню їх творів, організовувати всілякі періодичні видання та поліпшувати видавничу справу на Україні з матеріального і культурного боку.

Потреба в такім видавництві не може викликати жадних сумнівів навіть в тім разі, коли б державне видавництво розвило найширшу діяльність, бо за межами його в кожнім разі повинен залишитися величезний обшар політичної літератури. Цілком зрозуміло, що державно-культурна інституція повинна бути безумовно аполітична—инакше вона стала б літературно-бутербродним підприємством, позбавленим всякого морально-громадського значіння, і остільки ж зрозуміло, що інституція громадсько культурна не може стояти осторонь політики, не може й не повинна уникати пекучих питань сучасної хвилі бо хто ж, як не громадянство, повинно пильнувати інтереси суспільства? Це підкреслено у самій назві нового товариства—„Громадська Думка", це зазначено і в його статуті. Згідно з статутом нове товариство має права засновувати друкарні, комори і т. п., видавати книжки і часописи, провадити купівлю, продаж та приняття на комісію книжок і всяких виробів друку, організовувати бесіди, лекції, курси, встановлять премії, открывати книгозбірні і читальні й т. ин.

Статут „Громадської Думки" ініціатори її вже встигли зареєструвати в окружнім суді, й швидко нове товариство приступить до практичної праці. На чім же воно спинить свою увагу в першу чергу?

Неосяжне поле діяльности одкривається перед ним, але ми не можем уявити собі більш безперечну, більш пекучу потребу в сучасний момент, як щоденний захист української державности, як систематичне вихування політичної думки в широкім суспільстві, як інформація громадянства в справах нашої боротьби за своє національне існування. Взагалі нам перш за все необхідна преса в самому тісному розумінню цього слова, нам потрібні добре поставлені, гарно інформовані впливові політичні газети, нам потрібно те, що звичайно іменується шостою державою.

Не даремно воно так іменується. Гарно поставлена, впливова політична преса це є величезна громадська сила й разом з тим величезний державний чинник; й коли ми бажаємо мати міцну національну державу, ми повинні мати добре інформовану, серьозно поставлену й широко розповсюджену політичну пресу—себто газети. Газет в нас зараз майже нема, бо ті, що існують, ледве животіють; вони не в силах боротися з багатими російськими виданнями. Між тим ці видання, за невеликим винятком, вороже відносяться до української державности й не підтримують, а скоріше руйнують її. Треба поруч з ними поставити великі українські газети, й завданням нового видавництва „Громадська Думка" повинна стати в першу чергу підтримка існуючих безпартійних українських газет та заснування нових, принаймні в головних містах України. Можуть сказати, що в нас ще нема публіки для великих політичних українських газет, але не треба забувати, що добрі газети й плодять читачів. Треба, щоб кожний українець, що примушений зараз передплачувати, купувати та читати російську газету, як краще інформовану й ліпше поширену, відстав від цієї звички і читав свої українські видання.

Але не можна утворювати собі жадних ілюзій. Для того, щоб осягнути зазначену мету, треба новому видавничому товариству мати дуже великі кошти—на десятки, а принаймні сотні тисяч карбованців. Де ж їх взяти?

На це запитання повинно відповісти само українське громадянство. Кожний українець, який бажає, щоб на Україні була гарна преса, котра могла б з успіхом боротися з ворожою пресою російською; кожний українець який розуміє велике значіння політичної газети й бажає мати її щоденно в своїх руках,—взагалі кожний свідомий український громадянин повинен вступити членом в товариство „Громадська Думка", записавши принаймні один пай. Пай коштує 500 карб. й може бути виплачений в розсрочку на протязі кількох місяців. Для цього не треба бути багатирем, а потрібно бути українцем й щирим громадянином.

Не менше коштів, ніж окремі особи, можуть дати новому видавництву такі інституції, як земства, кооперативи й т. п., бо кожна з них має змогу записатись не на один-два пая, а на цілі їх десятки. Коли б усі українські земства та кооперативи дали відповідну підтримку „Громадській Думці", то величезної національної ваги справа, котру вона починає провадити, була б остаточно забезпечена.

Ол. Саліковський.

На біжучі теми.

Журналіст і „Протофіс".

В. Чаговець із справи шкільних підручників зробив для себе „хлібне бюро". Тепер настала черга підручників географії.

З цього приводу ми знов можемо порадити В. Чаговцю заглянути до учебників російських, через те просто, що речі пізнаються порівнянням.

Він би побачив на своє велике диво, що в російських книжках українець так само твердо стоїть на останньому місці серед народів, як в українських на першому, що там власне починаються ті нитечки шовінізму, які через гурток „Кіевской Мысли" приводять до настроїв видавництва „Вернигори", що в російським шовінізмі підручників і бойких газет досить того сім'я, яке пожинать на українським грунті доведуться всім, хто хоче громадського ладу й миру.

В свій час наша преса не раз указувала на ту великомосковську пиху, з якою маєдьні й тяжкі роки трактовано.

Але чого хоче В. Чаговець?

Адже Рудницький есть Рудницький і „Вернигора"—„Вернигора".

Проти дефектів українських підручників і взагалі проти проявів шовінізму ми виступали досить часто. Проти шовінізму публікацій „Вернигори" ось уже рік, як у нас писане, а причини недолядности шкільних підручників лежать же не в самій справі шкільної освіти, не в українській культурі, не в науці шкільній.

Це-ж знає п. Чаговець добре: ми починаємо, були тяжкі умови, був хаос, були колоди під ногами, з яких добру купу викинула інтернаціональна компанія з „Кіевской Мысли",—чому ж такий непристойний тон, чому політика, а не критика?

Чом взагалі з тих довгих шпальт на нас подихають ненавистю?

„Выпады противъ Россіи"—вони есть в цих книжках, але чи не було би благородніше одповідати не випадами проти України, а проти тих тяжких умов, в яких будується Україна і проти тих сильних—не було б сміливо!—хто гальмує українську культуру ще в більшій мірі, ніж „Кіевская Мысль".

Ми розуміємо, що „Протофіс" не або що і що він уміє своїм підручним приказувати, але тоді нехай справа стане на очі простіше, ніж воно фабрикується.

Піленко склав записку для „Протофіса" проти української мови, „Кіевская Мысль" запобігливо в передовиці спопулярнизувала високий філологічний авторитет союза промисловців і торговців, В. Чаговець розміняв ту аргументацію на фельетон.

Одначе пишеться все це в тоні якогось гуманізма, говориться про культуру, справедливість. Для чого?

Краще просто говорити: це невигодно, державна українська мова загрожує зайвими видатками, українська культура сидить в оці комусь за її межами і тому:

Геть, не треба, нехай не буде!

А так виходить незвичайна річ:

Люде, які носять на спині і грудях рекламні плакати, даремно зберігають на своїх лицях вираз власної гідности,—воно не імпонує.

І особливо не личить журналістові, котрий має змогу все-таки здаватися чесним.

А. Яриович.

З життя наших середніх шкіл.

Цими днями відбувся молебен і починається наука в III укр. держ. гімназії на Печерську. Гімназія ця вперше також і в цім році, помимо обіцянок немає власного помешкання й присусідина, тим часом, до 5-ої російської (державний будинок), на другу зміну... Ця незручність і неспокій з помешканням, нервує й обурює як батьків, так навіть і дітей, що почувають себе, в себе вдома, немов безбатченки якісь, викидьки нікому не потрібні, про яких ні клопотатися, ні дбати нікому. Сумне становище, але ж, як зазначив у своїй привітальній промові представник од робітництва, ми терпимо, тим часом,—побачимо, що воно далі буде, а поки що будемо самі дбати про себе, про свою школу, коли більш нікому. Заходами, головним чином, робітництва, гімназія ця заснувалася робітництвом, хоч і сутужно йому приходиться зараз, буде вона всіма заходами підтримуватися й на далі. Зауважено було промовцем і ту характерну ріжницю між торішнім і сьогорішнім відкриттям, що видалася всім в вічі: торік завітав і привітав школу міністр нашої освіти—небіжчик Ів. Матв. Стешенко, а нині—ніхто з урядових осіб і не згадав про неї, що не більше підкреслює торішнє й сьогорішнє становище й відношення уряду до наших національно-культурних потреб. Гарні й змістові промови сказали від нас директор, нач.-стець і голова батьківського комітету. Пеницили „не нашим тихим словом" нашого незабутнього „Кобзаря", з сумом пом'янули „вічну память" незабутньому працівникові й фундаторові школи—Ів. Матвіевич. Стешенкові. Звичайним „не по вчерашньому Україна", то що, закінчилося свято відкриття й з надіями на краму будучину розійшлися всі по домівках.

До гімназії прибуло чимало нових дітей як 2-ору починаючих, так і переведених з російських гімназій.

Чимало дітей є з провінції, торік для них була влаштована бурса, доконче потрібна вона й зараз, але ж старе помешкання реквізувати, а нового й досі немає і бідні діти опинилися в страшенно скрутному становищі.

Батько.

З міністерствах.

В географічній комісії

5-го вересня під проводом товариша міністра освіти й мистецтв П. І. Холодного відбулося чергове засідання географічної комісії при міністерстві освіти. Розглянуто поданий з доручення попередніх зборів комісії головою видавничого відділу проект тимчасової організації географічної і всіх взагалі експертних комісій при міністерстві освіти.

Всім комісіям укладаються цілком визначені практичні завдання, щоб у першу чергу задовольнити найнекучіші потреби шкільної справи на Вкраїні.

Потім обговорювали такі питання в зв'язку з організацією картографічної справи та ин.

Стан лікарень м. Київа.

В міністерстві народнього здоровля була переведена анкета про стан лікарень м. Київа. Дала відповідь біля 40 лікарень. З цієї кількости—6 лікарень (15%) через різні причини, головним чином за відсутністю комунів, перестали функціонувати. Деякі лікарні, через ті ж причини зменшили кількість ліжок (Кирилівська лікарня з 1000 до 795), всі платні лікарні значно збільшили платню за лікування. Платня побільшена починаючи з 2-х до 6-ти раз. В лікарні, які зараз беруть від 50 до 75 карб. в добу (Ліхтермана, Товбіна, Каменського). Серед лікарень, які дали про себе відомости маються: безплатних 10; дешевих, себто з платньою до 20 карб. —9; дорожчих—з платнею 75 карб., в добу—15. Всі лікарні перебувають в дуже скрутнім стані, що до харчування своїх хворих, бо діставати провіянт в потрібній кількости і належної якости стало дуже трудним, майже неможливим. Особливо в погашім стані, опинилися звичайне, лікарні безплатні і дешеві. Всі лікарні скаржаться на брак в медикаментах і перевязкових матеріялах. В анкетних листах маються вказівки на необхідність видавати для лікарень хліба по картах більше звичайних норм. Цікаво зазначити, що хоча й лікарні в 2—6 раз підвищили платню з хворих, —лікарі в них отримують ту саму платню, як і раніш—на 75—100 карб. без. місячно.

ХРОНІКА.

— **Реєстрація українських громадян.** По одержаним відомостям, чорноморська рада відкрила реєстрацію українських громадян. Зареєстрованим громадянам видаються від ради посвідчення про приналежність до українського громадянства. Зареєстровано досі до 5 тисяч душ і видано звиш 4 тисячі посвідчень. Розпорядженням чорноморського військового губернатора по згоді з чорноморською українською радою, зареєстровані радою громадяне-українці, нижні військові чини від явки оповіщені на чорноморії мобілізацією звільняються а офіцери беруться тільки підчас від'їзду їх на Україну на учот. Серед українського офіцерства виникла гадка, на випадок притягнення по мобілізації на службу в добровольчеську армію—окласти окремий український полк.

— **Культурність.** Фахівці, які правують в державнім хлібнім бюрі (Хрещатик 30) не тільки не говорять по українському, але просто й не знають, як треба поводитись з представниками української культури. Вчора в цю інституцію зайшов В. М. Леонтович, голова „Товариства допомоги літературі науці й мистецтву" в справі видачі дозволу на одержання в Київі продуктів для українських письменників. Есть дозвіл міністра харчових справ і всім відповідних інституцій, і бюро мало видати на основі документів тільки формальну справу. Поводившии В. М. Леонтовича з цею справою цілий день, урядовці звеліли прийти „завтра". Цікаво тільки знати, чи в Петрограді урядовці могли б так само поводитись із головою „Літературного фонду"?

— **В оборні дівчій кооперації.** Центральний український кооперативний комітет подав німецькому послові на Україні баронові Муммові таку заяву:

„Вашій екселенції мабуть відомо вже, що в Москві агентами совітського уряду заарештовано сильна видатних кооператорів, з яких дехто загрожує смертна кара.

Українські кооперативні організації звертаються до комітету з проханням допомогти цим жертвам московської тиранії. Підтримуючи їхні домагання, представники центральних кооперативних установ злежним відповідну заяву голові совітської мирової делегації Раковському.

Через те, що Раковський відмовився передати протест своєму урядові, а Україна не не має в Москві свого офіціяльного представника,—неможна думати, що вжиті заходи матимуть яки-небудь реальні наслідки. З огляду на такі обставини звертаємось до вас, як представника дружньої нам нації з проханням порохати протест українських кооператорів московському урядові через іммерського посла в Москві.

Гадаємо, що тим самим ви висловите пастрої кооператорів нашого народу і врятуєте їх смерти людей, що зможуть ще дати багато користи й для своєї батьківщини і для всього людства".

— **Розвиток керамичної промисловости.** Для підтримки й розвитку керамичної промисловости на Україні міністерство торгу й промисловости розробило плян відкриття цілого ряду шкіл для підготовки майстрових та робітників в цій галузі промисловости. Проект передбачає також улаштування цілої сітки спробних станцій для будівельних матеріялів, а також для досліджування характера натуральних багатств України.

— **Рід на справах палива.** Для впорядкування праць урядових інституцій, громадських організацій та підприємств що займаються добуванням та виготовою торфу та рудого вугілля, міністерство торгу й промисловости вирішило скликати з'їзд представників земств, городів та инших громадських організацій, а також представників промисловости та відомств для розроблення низки питань, що стосуються добування й споживи торфу й вугілля.

Вчора міністр торгу й промисловости ухвалив розроблений бюром з'їзду статут та програму з'їзду.

В програму з'їзду між иншим увіходять такі справи:

1. Значіння торфу для розвитку промисловости на Україні.

2. Торфова промисловість на Україні й заходи до її розвитку.

3. Вживання торфу в топках паровиків, домовому отопленню, на заліznицях та в газо-генераторах.

4. Організація союза торфопромисловців.

5. Кредит для торфових підприємств та инших.

— **Деякі дані низку з паливом.** Голова особливої наради по паливу подав міністрові торгу й промисловости повний доклад про постачання України палива та масла для підмазування машин. З докладу видно, що для задоволення найперших своїх потреб Україна потребує 1.200.000 пудів нафти й мазуту, 54.000 бензину, 850.000 пуд. керосину, 350.000 пуд. масла для підмазки та 24.000 пудів бензину для освітлення.

Згідно з договором, заключеним 18 квітня біжучого року з центральними державами, Україна повинна була одержати до 31-го липня біжучого року 540.000 пудів нафтових продуктів.

Додатковим договором установлено, що центральні держави повинні увезти на Україну 117.000 пудів соляроного масла 223.000 пудів мазуту й масла для підмазки, 73.000 пудів керасину і 43.500 пудів бензину й бензолової мішанини. Що ж до тих, що не хватає ще 78.000 пудів, та з приводу цього й досі ще йдуть переговори.

Одначе з усієї кількости згадана в договорі центральні держави до 15-го серпня біжучого року доставили дуже мале.

Наприкінці докладник приходить до висновку, що кризис з паливом має затягтися на довго і рекомендує цілий ряд заходів до його коленшення. Він між иншим пропонує замінити нафту та вироби з неї тими продуктами, що маються на Україні, пристосувати парові установки, дизель-мотори та инші нафтові двигуни для твердого палива, а керосин замінити твердим паливом, как-яно вугільною смолою, що лишається як другорядний продукт при коксуванню, замість бензину пропонує вживати бензол.

— **Новий закон про реквізіцію.** 14-го вересня рада міністрів розглянула й ухвалила закон про реквізіції номенклатур для потреб державних та державно-громадських інституцій. Законопроект зветься офіціяльно так:

„Закон про тимчасове заняття помешкань, про відчуження та віддання в тимчасове користування друкарських та друкарських приладів примусовим порядком для задоволення потреб державних та громадських інституцій, що мають загально-державне значіння, а також для осіб, що служать по цих інституціях".

Закон цей має на увазі організацію реквізиційно-оціночних комісій, міжвідомственних для Київа, Одеси, Харькова і Катеринослава і инших

городів, складених з представників відомства внутрішніх справ.

У склад міжвідомствених комісій увіходять—голова по вибору ради міністрів та 7 членів, представників міністерств: внутрішніх справ, юстиції та військового по призначенню цих міністерств, а також представники організацій домовласників та кватиронаймачів по одному від кожної, та представника міського самоврядування по призначенню міської управи.

Цей закон значно скорочує функції военно-кватирної реквізиційної комісії, лишаючи за нею лише право реквізиції помешкань виключно для військових частин і команд.

Міжвідомственна комісія має бути скликана на цім тижні.

Дбають про дітей. Лікарь, який прибув недавно з Москви, лікарь, котрий там близько стояв до міської санітарії, росказує, що харчевий стан в Москві остільки тяжкий, що маси міського населення хронично недоїдають. Всі москвичі, як правило, позгублювали по 1—2 пуди своєї ваги. Таке недоїдання особливо тяжко відбивається на дітях і погрожує виродженням і виміранням підростаючого покоління. Представники медицини звернули на це увагу совітської влади і настоювали, аби вжиті були заходи до поліпшення харчування дітей. Наслідком цього з'явилося роспорядження, щоб для харчування дітей продукти відпускалися в першу чергу і можливо в повній потрібній кількости і тільки після того решта поділялася між дорослим населенням. Для переведення цього роспорядження в життя засновуються окремі їдальні для дітей, в яких мають годуватися всі діти Москви.

На увагу. За час українського руху на вулицях Київа пройшло багато ріжних прапорів, які в цей мент є вже власність історії.

Державний військово-історичний музей при головному управлінні генерального штабу, звертається до громадянства з проханням передати всі ці прапори до музею, а осіб, які мають відомости про такі прапори, надсилати звістки по адресі: Київ, Банкова 11, канцелярія музею.

В громаді есперантистів. Сьогодня, 17-го вересня, в громаді есперантистів (Пушкинська 12), відбудеться читанка творів відомого українського письменника Івана Франка в перекладі на „Есперанто".

Вхід за для членів громади безплатний. Початок в $8^1/_2$ г. вечора.

В укр. ім. Т. Шевченка гімназії. В четвер, 19 вересня, в помешканні вищої початкової школи (Львівська вул. № 54) о 3-й годині дня відбудеться молебень перед початком навчання в українській імени Т. Шевченка гімназії.

ТЕЛЕГРАМИ.

(Од Українського Державного Телеграфного Агентства.)

Німецьке офіціяльне повідомлення.

14 вересня.

Західній фронт. Група кронпринця Рупрехта й генерала Бена. Північний схід од Бікс Шооте в своїх нападах і відбиванні ворожих часткових атак ми полонили бранців. У секторі канала наші й ворожі переходи привели до завзятих боїв. Коло Мевра одбили часткові ворожі атаки Гізокура на північ Берман з обох боків шляху Гам-Сент-Кантен.

Група німецького кронпринця. Атаки, котрі ворог повів після полудня на Ейет Ен після сильної вогневої підготовки потерпіли невдачу за нашими линіями. Східно пруські полки ввечері одбили нові атаки. Вогнева гарматна стрілянина між Еном і Белом.

Група Гальвіця. Південь Ори на дорозі Верден Етен одбито ворожі підходи. На бойовім фронті Кот-Лорен Мозелем день пройшов у помірній бойовій діяльності. Ворог своїх атак не продовжував. На схід Комбль північний захід Тіокур він підтримував контакт з нашими новими линіями. Місцеві бої на схід Тіо-кур.

Австрійсько офіціяльне повідомлення.

13 вересня.

Південь Ковена. Італійські розвідочні відділи намагались перебратись на східній беріг Піаве, але їх одігнали. На инших місцях часті арматні бої. Західний фронт участку Сен-Мітель південь височин Камбре австро-угорські полки завзятою обороною забезпечили німецьким військам планомірний відход.

В Албанії становище без змін. Пілот Креслович збив вчора над Дурацо три ворожих аероплани.

Офіціяльне повідомлення австро-угорського уряду.

ВІДЕНЬ, 14. Кореспондент-бюро видало таке офіціяльне повідомлення австроугорського правительства.

Об'єктивна сумлінна оцінка стосунків усіх воюючих держав не залишає ніякого сумніву, що всі народи на якому б вони боці не билися, прагнуть до найскоршого кінця крівавої війни. Не зважаючи на природне цілком зрозуміле бажання миру досі одначе не пощастило утворити попередніх умов, котрі могли б наблизити ці бажання до здійснення й перекинути міст через прірву, котра нині ще розділяє воюючі сторони. Через те треба вжити рішучих заходів та способів, котрі допомогли б керуючим колам усіх країн переоцінити можливість тепер такої згоди.

Перший крок до миру зробила Австро-угорщина по згоді зо своїми союзниками 12 студня 1916 року, крок цей не мав бажаних наслідків. Причиною цього були тогочасні стосунки. Щоб підтримувати в своїх народах поволі згасаючий вояцький запал, держави згоди придушували до того часу найсуворішими заходами всяку думку про мир, через що для мирної згоди не було доброго грунту, бракувало природного переходу від завзятої підмови к війні до згоди, але хибно було б думати що означений наш крок до миру лишився без наслідків. Його наслідки виявляються в тому факті, що питання про мир відтеді не сходило з порядку денного й хоч ці рішучі дебати, котрі виникали перед лицем громадянства, дають одночасно доказ про великі суперечности, котрі поділяють ворожі держави в їх розумінні умов, але все таки утворено певний грунт, що не позбавляє можливости в справі миру.

Без зайвої одначе впевнености із заяв відповідальних державних мужів можна заключити само те, що бажанням дійти до якої-небудь згоди й рішати війни не тільки силою зброї, починають прийматись союзні держави. При цьому не виключаються одначе деякі виступи засліплених підбурювачів до війни, на котрих не можна не зважати. Австро-угорське правительство знає про те, що після глибоких перемін у житті народів, що виникають із виснажуючої війни, не можна буде одразу відновити росхитаний мировий устрій. Тяжкий і довгий шлях веде до відновлення мирних стосунків між розділеними ненавистю запеклістю народами. Одначе ми мусимо ступити на цей шлях переговорів і хоч тепер ще є такі відповідальні кола, котрі хотять подолати ворога на полі битви й накинути йому волю переможця, але вже не може бути жадних сумнівів, що ця мета (коли тільки взагалі вона може бути осягнена), яка веде тільки до дальшої крівавої виснажуючої боротьби, привела б певно до сумного кінця всі держави й народи Європи. Така політика одначе не могла б уже сприяти пізнішому переможному мирові. Тільки такий мир, котрий зміг би справедливо погодити поки що суперечні погляди ворогів був би бажаним для всіх народів і трівалим. У свідомости цього, й неухильно прагнучи працювати в інтересах миру, Австро-угорська монархія знов бере на себе почин відкриття безпосереднього обміну думок між ворожими одна другій державами.

Щире бажання миру в широких колах людности всіх держав призведених війною до лиха, очевидне зближення в окремих суперечних питаннях, так само й загальні сприятливі мирові настрої здаються Австро-угорському правительству, запорукою того, що знову зроблений в інтересах миру крок, беручи на увагу також той досвід, що є вже в цьому напрямку, може в цей момент мати успіх. Через те Австро-угорське правительство вирішило показати всім воюючим державам приятелеві й ворогові, можливий шлях, і запросити їх спільно обміркувати в вільному обміні думок, чи є ознаки, що негайне одкриття мирних переговорів може мати успіх. Для цього австро-угорське правительство запросило всі правительства воюючих держав до дружнього обміну думок, котрий ці до чого не зобовязує, в одному з пунктів нейтральних країн з цією думкою розіслало їм ноти. Особливою нотою доведено до відома святійшого престолу, при чому зазначено звязані з миром інтереси папського престолу. Далі, про цей виступ повідомлено також нейтральні правительства. Теперішня міцна згода між чотирма союзниками дає цілковиту певність у тому, що й союзники Австро-Угорщини, котрих також сповіщено про це запрошення, цілком поділяють погляди, висловлені в цій ноті.

Текст ноти.

ВІДЕНЬ, 14. Мирне запрошення, з котрим центральні держави звернулися до своїх ворогів 12 студня 1916 року й зазначені в нім замирюючі принціпи, від котрих вони ніколи не одмовлялися, знаменує, не вважаючи на одмовлення, що зустріло це запрошення, важливу фазу в історії війни. Одріжняючись од перших двох з половиною років війни питання про мир, починаючи з цього моменту, стоїть у центрі европейських і навіть всесвітніх дебатів, і з цього моменту воно все більше і більше зацікавлює й охоплює громадянство. Поволі майже всі ворожі держави почали висловлювати свої думки сприводу мирних запрошень та умов. Ці думки не завше були однакові і змінювались під впливом військового й політичного становища, не даючи до цього часу ніяких практичних реальних і спільних для всіх наслідків. Невважаючи на всі ці хитання, можна все таки констатувати що ріжниця в поглядах обох сторін більше чи менше слабшає. Не бажаючи заперечувати, що суперечність є й тепер між двома ворожими таборами, суперечність котрої не можна було досі погодити, все таки можемо зауважити, що обидві сторони одмовилися від де-котрих крайніх конкретних воєнних цілей та що є певна спільність думок, що-до принціпів загального миру. Нема ніякого сумніву, що в обох таборах та широких колах людности бажання згоди й миру виявляється все більше й більше. Таке саме враження маємо коли зрівняємо прийом, котрий у свій час зустріло мирне запрошення центральних держав із крайніми заявами їхніх ворогів, однаково, чи ці заяви робили одповідальні державні мужі, чи неофіціяльні особи, що мають таку саму політичну вагу. Одзначимо деякі приклади.

Ще у відповіді союзників президентові Вільсонові поставлено було вимоги, що дійшли до поділу Австро-Угорщини, зменшення й радикального внутрішнього перебудування Німеччини та знищення европейської Туреччини. Після того ці вимоги для котрих потрібна була рішуча перемога було почасти змінено, почасти зовсім відкинуто в де-яких офіціяльних деклярацiях держав згоди. Так у торік в англійській палаті Бальфур цілком виразно заявив, що Австро-Угорщина повинна рішати справи свого внутрішнього життя сама й ніхто збоку няможе навязати Німеччині нової конституції. Потім Лойд-Джордж заявив початку цього року, що союзники вели війну не для того, щоб поділити Австрію й позбавити Туреччину її провінцій чи нарешті реформувати внутрішній устрій Німеччини. Знаменне також й те, що Бальфур у студні року 1917 одкинув гадку, ніби англійська політика збирається колинебудь утворити незалежну державу, складену з німецьких провінцій на лівому березі Рейна. Заяви ж осередніх держав не лишають жадних сумнівів, що вони ведуть тільки оборончу війну забезпечуючи непорушність своїх територій. Це виразніще в ділянці конкретної мети війни виявилось зближення що-до принціпів, на котрих може бути заснований мир та майбутній устрій Европи і всього світу. Із цього приводу президент у своїх промовах 12 лютого й 4 липня цього року формував свої принціпи, котрих не заперечували його спільники й засвоєння котрих у ширшім масштабі також само з боку осередніх держав не зустріло жадних заперечень, допускаючи що їх буде всіма засвоєно і зоднано з житьовими інтересами держав.

У всякому разі мало погодитися що до головних принціпів, котрі можуть бути основою миру—ще важніше погодитись що до способів витлумачення й пристосування їх до окремих конкретних воєнних та мирних справ. Для безстороннього глядача подій не може бути сумніву в тому, що в усіх без винятку воюючих держав бажання миру дуже виросло й росте певність у тому, що коли ця крівава боротьба протягнеться далі, то вся Европа буде в руїнах і зносилиться так, що розвиток її затримається на багато десятиліть. І при тому без найменшої гарантії досягнути рішучих наслідків силою зброї, наслідків, котрих з обох сторін на протязі чотирьох років напруження, бідування й величезних жертв не можна було досягнути. Як і яким чином можна прокласти шлях до підготовки й досягнення такого компромісу?

Чи можна справді сподіватися, що продовженням дебатів, способом, котрий вживали досі, буде цього досягнено? На це питання ми не відважуємось дати потакуючу відповідь. Обговорення, котре до цього часу провадили з одної й другої трибуни державні діячі ріжних держав були лишень, власне кажучи, низкою монологів і перед усім у них бракувало послідовности. Промови та репліки не виводились одні з других, промовці обох таборів не мали простої й безпосередньої одповіді. Більше того, публичність цих деклярацій та ґрунт, на якому їх висловлювали, не давали можливости робити ступінь на перед. У цих публичних заявах мається гарне красномовство, обчислене на значну далечінь і широкі верстви людности. Але таким чином, свідомо чи несвідомо, лишень збільшується прірва між поглядами на речі сторін і виростають непорозуміння, що вростають ще глибше та утрудняють простий спокійний обмін думок.

Над кожною заявою керманичів політики в державах, як тільки її висловлено й перше ніж виравиться висловитися друга сторона, починаються палкі або прибільшені обговорення невідповідальних елементів. Але й відповідальні та державні діячі самі боючись кепсько вплинути на громадську думку своєї батьківщини і збештати таким чином військові шанси, передчасно роскривши свої приховані заміри, змушені пускати величні фрази й навіть відважуються підтримати непримиримі прінціпи. Таким чином, коли треба зробити спробу, дізнатися чи є грунт для згоди, котра могла б запобігти Европейській руїні, продовженню страшної війни, то в усякому разі треба вжити инших методів, що дозволяють безпосередне обговорення цього між представниками правительств і тільки між ними.

Предметом таких обговорень та взаємного освітлення були би з одного боку суперечні погляди окремих воюючих держав, а з другого спільні принціпи, котрі мусять бути підвалиною мира й майбутніх взаємних стосунків, в справі котрих в першу чергу треба спробувати досягти порозуміння. Як тільки, було б досягнуто такого порозіміння в основних принципах, то треба було б підчас переговорів спробувати пристосувати їх на ділі до окремих питань миру й цим самим розвязати їх. Ми сподіваємося, що ні в одної з ворожих сторін не знайдеться нічого проти такого обміну думок. Воєнна діяльність не припинилася б, обговорення провадилось би доти, доки воно обіцяло б успіх учасникам, і сторони не мали би з цього ніякої шкоди. Такий обмін думок, далекий від того, щоб зробити шкоду, дав би справі миру користь. Що відразу не вдається, можна зробити в друге й може воно саме принесе користь, виясненням поглядів на справу. Гори колишніх непорозумінь можна було б знищити. Можна прокласти багато нових шляхів. Можна дати вільну дорогу штучно затриманій течії дружелюбности. В теплі цих течій виросте все найважливіше, а ті суперечности, яким надається прибільшене значіння, і в наші дні, зникнуть. Ми певні, що всі воюючі держави мають повинність перед людством спільно спробувати чи не можна в цей момент, після стількох років страшної, але без наслідків війни, весь ход котрої наводить на думку, про компроміс, чи не можна цеї запеклої боротьби скінчити. Ось чому Австро-Угорське правительство запрошує всі держави, що ведуть війну, послати делегатів у певну місцевість нейтральної держави в умовлений термін для конфіденціяльного й ні до чого не обов'язуючого обміну думок про головні засади заключення миру; делегатів, котрі були б уповноважені поділитися поглядами своїх правительств, щодо вищенаведених принціпів, вислухати такі самі думки инших сторін, а також одверто й без прихованої думки запитувати й давати пояснення в справі всіх пунктів, що вимагають докладного вияснення.

Стаття англійського письменника.

СТОКГОЛЬМ, 14. Шведські газети занепокоєні статтею відомого англійського письменника Арчибальда Герта, котрий радить англійцям роскидати міни по всьому Північному морю.

Гетьман у Кілі.

БЕРЛІН, 15. Його світлість пан гетьман одвідав учора 14 вересня Кіль.

Прийом був дуже пишний. На станції для зустрічі його світлости було виставлено почесну варту. Приїхали всі, які були тоді в Кілі генерали. Музика грала український гімн. При вході пана гетьмана на корабель, піднесли український прапор. Пан гетьман і принц Генрих обмінялись вітальними промовами, котрі мали найщирійший характер. Сказано було тост за процвітання українського флоту. Пан гетьман говорив по українському. Сьогодня на запрошення його величности пан гетьман одвідає цісарський театр, в котрому на честь йому спеціяльно буде поставлено вагнерову оперу. Завтра, 16 вересня, на особливе запрошення його величности його світлість пан гетьман од'їзжає оглянути визначні місця в Магдебурзі й Ганновері.

Розмова з п. Гутником.

ОДЕСА, 14. Прибувший сьогодня до Одеси міністр торгу Гутник в розмові з представниками преси заявив, що метою приїзду є потреба на місці вияснити збитки катастрофи, які форми повинна мати державна допомога, також питання про відповідальність страхових товариств. Дальше треба на місці познайомитись з питанням про демобилізацію флоти, усунути виникаючі труднощі, треба також обміркувати питання як відновити нормальні функції морського транспорту.

Розмова з п. Гутником.

ОДЕСА, 14. З приводу чуток про майбутні політичні зміни, майбутні нові державні форми міністр торгу Гутник заявив, що комбінація при даних умовах і політичному стані є безпідставна. Можливі лишень часткові зміни в правительстві, але зміна курсу державної політики попередбачиться. Праця в кабінеті проходить при дуже тяжких умовинах через потребу пильнувати важко наладжений державний лад од таємних внутрішніх руйнуючих сил. На межах совітської Московщини боротьба має характер бойових сутичок, через те правительству приходиться вживати гострих суворих, викликаних станом річей заходів. Правительство вживає неймовірних зусиль до відновлення нормального економичного життя. Питання про відновлення біржі вимагає великої обережности. Дальше міністр заявив, що ход мирових переговорів з Московщиною невдовольняючий. Переговори тягнуться дуже довго через виникаючі ускладнення. З цих самих причин—неможливий товарообмін. У близчій майбутности утворюється нарада в справі зовнішнього торгу для упорядкування біжучих справ. Осягнено торговельне порозуміння з Доном. Із Фінляндією та Кавказом провадяться переговори про товарообмін. Питання про Крим вірішається в бажаному розумінні. Міністр гадає виїхати до центру гірнопромислового району Харькова.

Делегація у п. Гутника.

ОДЕСА, 14. Міністра торгу Гутника одвідала делегація ради з'їзду власників пароплавів в справі демобилізації флоту, упорядкування торговельного пароплавства.

Відкриття пароплавного руху.

ОДЕСА, 14. Відкрито товаро-пасажирську пароплавну комунікацію з Новоросійськом. Першим піде в четверг пароплав Ропіта „Св. Николай".

Ухвала Кругу.

НОВОЧЕРКАСЬК, 14. Круг, вислухавши доклад комісії зовнішніх зносин, постановив: ухвалити загальний напрям політики правительства що-до центральних держав, грунтований на принціпі взаємного рівноправного задовольнення інтересів обох сторін у практичних питаннях, які ставить життя без втягнення Дону в боротьбу ані за, ані проти Німеччини; привітати налагоджені добросусідські відносини з порідненою Україною, вказати правительству потребу дальшого зближення спільних інтересів Дону й України; висловити почуття щирої симпатії Дону добровольчій армії, з котрою Дон звязаний в минулому кров'ю ліпших синів, тепер прямуванням до одної мети неаемоги над большевиками; бритньою Кубанью, з котрою Дон поруч перейшов на мученицький шлях революції, треба найтіснішого зближення. Рік тому назад на Дону, Кубані родилась думка утворити південно східний союз. Тісний кровний економичний звязок Кубані, Терека і инших частин південного-сходу Росії повинен привести до злучення в один державний організм.

Розмова українськ. посла Славинського.

НОВОЧЕРКАСЬК, 14. Надзвичайний український посол Славинський в розмові з журналістами вказав, що Україна перебуває з Доном в дуже приязних близьких стосунках. Україна вже допомогла Донові, не відмовиться допомогти надальше. Що до селянського руху в Україні Славинський зауважив, що є лишень окремі виступи аграрного характеру, вони легкоприпиняються переведенням незабаром аграрної реформи й припиняться самі собою. Об'явлено мобілізацію некозаків тубольців области призивів вісімнадцятого, девятьнадцятого років. Арештовано колишнього голову батайського военно-революційного комітету Гайдана, котрий розстріляв підчас управління вісім офіцерів добровольців. Военно-польовий суд засудив колишнього секретаря донської совітської республіки Доричова на двадцять років каторги.

Нова монархична організація.

СТОКГОЛЬМ, 14. В Москві найде-

ню організацію „Романовський Орден" з метою відновлення монархії на чолі з Романовим. Члени ордена гвардейські офіцери.

Тайні договори

СТОКГОЛЬМ, 14. Повідомляють, що при трусі в англійському консульстві в Москві знайдено копії тайних договорів Англії з Японією про відступлення Японії голандських колоній.

Святкування трьохліття.

СЛОВЯНСЬК, 15. Відбулося святкування трьохліття діяльности словянського споживчого товариства, яке при одкритті мало 266 членів, зараз же налічує їх 4550. За останній рік торгові обороти десятки понад два мілйони. Товариством широко розвинута культурно-просвітна діяльність, вибудовано курені кооперації й засновано дитячий притулок.

Театр і музика.

У М. К. Садовського. Почато дванадцятий сезон у Київі... Наче якийсь полотень спінув зав'язку широкого лентуха з срібними горіхами й покотив їх по безмежному мідяному полю: спочатку забрязгали вони дрібно-дрібно, а потім суцільним бурхливим джерелом розмелися в могутньому акорді—рясні, нестримані, безкраї оплески. То повна заля театру, скована в однодушнім пориві, сама себе оп'яняючи захватом окремих осіб, що злився щільно-щільно в масовий захват,—вітала появу на кону виборного—Миколу Садовського. І цей срібний дощ оплесків, що тривав неугавно, аж поки скінчилось вітання хлібом-сіллю та квітками улюбленого артиста,—падав живою росою на натягнені нервові струни і публіки і артистів, одбивався веселкою в святочно-радісних обличчях і музик, і капельдинерів. Від найбільшого з артистів і до останнього робітника, який підтягує заслону, від першого ряду й до входових дверей—всіх охопив один теплий, взаємозичливий настрій учти, подяки, задоволення. Протягом всього спектакля він не падав і не зменчувався; і це підняте почуття, в якому був повний ансамбль всієї публіки, являлося найяскравішою рисою першого спектакля в новому сезоні труди М. Садовського.

Святочно і радісно почато новий сезон...

Приємно було-б одзначити й ті нові риски, що дають вже змогу сподіватись од цього сезону цікавого й неординарного. Кортить сказати про великі успіхи, що за останній час зробила п. Літвиненко; про милий сбрав Миколи у Івлева, про щасливий початок театрального року новою роллю для Рибчинського (Возний), про хороший і сбіцяючий дебют дирижера Косана з своїм новим слухняним оркестром,—та не будемо говорити сьогодня про деталі—для того ще буде нагода.

А тут же скажемо тільки тих три слова, що у всіх хто був в суботу в театрі Садовського, були на серці й на вустах: В добрий час!

В. Старий.

У П. К. Саксаганського.

„Наталка Полтавка" в Державнім Народнім Театрі пройшла при участи таких блискучих сил як П. К. Саксаганський та М. К. Заньковецька. Аж ось коли український театр дожився, що всі ті могикане, всі ті великі сими, ці вже майже легендарні постаті, які есть тепер живі, зібралися в Київі: в однім театрі Заньковецька і Саксаганський, в другім—Затиркевич-Карпинська і Садовський. В Народнім Театрі „Наталка Полтавка" пройшла з аншлагом, в хорошім і теплім єднанні великих артистів з публикою. Першу виставу треба вважати проведеною в повнім ансамблі: окрім корифеїв, инші артисти були на своїх місцях, як грою, так і співами. Гра М. К. Заньковецької—шляхетна, тонка: це нова трактовка ролі Терпелихи. П. К. Саксаганський захопив усіх своїм чудовим іскристим гумором. Д-ій Чичорський—давній співробітник П. Саксаганського провів свою роль уміло, щиро. У д. Шевченка—зовсім вірний образ Возного. В д-ія Шихунського (Петро) симпатичний голос, так само добрий голос в п. Петраківської (Наталка),

Хор виступив з своїми співами вже як готовий і добре організований.

Г. Т.

Од контори.

Одержано по переводам на фонд одшкодування поміщикань для укр. гімназій:

Од майбутніх учнів і їх батьків Попівських з Балаклії на Харьківщині 50 карб.

Од єлисаветської повітової „Просвіти" 129 карб.

Од учня Харченко зібраних між товаришами та знайомими 14 карб. 75 к.

Повідомлення.

◁ **Торгово-промислове т-во.** На підставі умови, засвідченої київським нотарем Арнольдом 2-го вересня б. р. за № 8353, з цього дня одчинено торгово-промислове т-во, під назвою: „Т-во розповсюдження української книжки імени Т. Г. Шевченка у м. Київі".

◁ **В міністерстві почт і телеграфів** починаючи з 16 вересня праця буде провадитись від 10 годин до 4-ої.

◁ **До з'їзду лікарів.** 17-го вересня о 8-ій годині вечора в кабінеті д-ра Одрина відбудеться засідання орг. ком. по скликанню другого всеукр. з'їзду лікарів.

Секретар Іваницький.

◁ **Вільні ліжка.** В шпиталі № 11 для поранених вояків на 12/9—184.

◁ **Рада т-ва „Батьківщина"** на 17 вересня скликає загальні збори. На порядку денному: 1) Справоздання про діяльність. 2) Обговорення деяких питань культурно-просвітнього та економичного характеру. 3) Біжучі справи. Збори одчинюються о 5 годині вдень в помешканні українського клубу—Пушкинська 1. Кожному членові для права голосу треба мати при собі членську картку.

◁ **Батьківські збори** 2-ої української гімназії. У вівторок, 17 вересня, о 5½ годин вечора, в помешканні міністер. нар. освіти, Терещенківська 2 (вхід із притулків), відбудуться збори батьків учнів 2-ої укр. гімназії.

Порядок денний 1) Вшанування пам'яти І. М. Стешенка. 2) Справа з помешканням для гімназії. 3) Початок навчання. 4) Вибори нових членів комітету. 5) Біжучі справи.

◁ **Кирило-Мефодіївське братство.** 1) З приводу зміни помешкання секретаря благодійної секції Кирило-Мефодіївського братства по справах секції належить звертатися листовне по адресі: Київ, Кадацька сотня, буд. 28/31, пом. 24. Г. Кривоберець і особисто: Фундукліївська вул. 19, контора „Верингора", що-дня від 9 год. ранку до 6 год. вечора.

2) Благодійна секція Кирило-Мефодіївського брацтва, йдучи на зустріч бідним, бездольним дітям взагалі і в першу чергу тим, які залишилися без домівки після вибуху на Звіринці, має завдання відкрити притулок, а тому звертається до співчуваючого цьому святому ділу громадянства допомогти секції знайти відповідне помешкання.

◁ **Зоологичний музей** університета св. Володимира, відкритий для публіки по неділям від 12 до 3 годин дня. Під цей час доглядачем музею даються пояснення виставлених колекцій.

Щоб не було великого скупчення одвідувачів одночасно, при організації групових одвідувань екскурсії учнів, робочих і т. д. необхідно заздалегідь умовитись що до дня й години екскурсій з доглядачем музею, котрий крім святних днів приймає в помешканню музею по п'ятницях від 1 до 3 г. дня.

Зоологичний музей знаходиться в будинку університету на 3-му поверсі, найбільш зручний хід у музей—з північного двору, через лабораторний підїзд.

◁ **Головна рада** галицьких, буковинських та угорських українців просить всіх п. т. артистів та журналистів (Галичини та Буковини) у їх власнім інтересі зголоситися негайно в канцелярії головної ради ул. В. Підвальна № 1 пов. 4.

За голову: Крушельницький М.

Секретарь Калинович Ф.

◁ **Лікарська комісія** при центральному бюро в. у. с. просить прибути на засідання комісії всіх лікарів, які дали свою згоду на допомогу своїм учителям членам всеукраїнської учительської спілки.

Засідання має відбутися 18 вересня о 7 годині вечора в м. н. о. Терещенківська 2, другий поверх, учительський відділ.

Секретарь комісії С. Шумівський.

◁ **Засідання** просвітньої комісії українського університету в справі народнього університету відбудеться в вівторок 17-го вересня о 6 годині вечора на Терещенківській 2. Обговорення факультетських програмів. Просимо д-д. Садовського, Веселовського, Аленко, проф. Ганицького прибути.

◁ **Товариство „Оселя".** 19 вересня о 6½ годин вечора в помешканні українського клубу (Пушкинська 1) одбудуться загальні збори київського будівельного кооперативу „Оселя".

Порядок денний:

1) Вибори правління т-ва.
2) Вибори ради т-ва.
3) Вибори ревізійної комісії.
4) Вибори представників т-ва до а) Союзбанку, б) Книгоспілки.
5) Біжучі справи.

Просимо пред'являти членські картки. При вході в канцелярії т-ва видаються членам: статут, членська картка і рахункова книжка.

◁ **Ц. у. кооперат. комітет.** На засіданню управи центрального українського кооперативного комітету в 5 числа б. м. розподілено працю між окремими членами управи.

Обов'язки поділяються так:

Голова комітету Б. М. Мартос—представництво, інструкторський відділ, статистичний відділ, бухгалтерія і страхова справа; О. П. Ночвин—юридичний відділ, бюро праці, загальна канцелярія, господарство, курси і представництво на з'їздах і А. П. Литвиненко—секретаріят, президіо та бюлетень, журнал „Українська Кооперація", музей-виставки і культурно-просвітні справи.

◁ **Нові видання.** До видавничого відділу міністерства освіти й мистецтва надіслано на розгляд такі шкільні книжки видавництва харьківського кредитового союзу кооперативів:

1) Проф. Сумцов. Хрестоматія по українській літературі для народніх учителів, шкіл учительських та середніх і для самоосвіти ч. І. Народня словесність і стара література (XI—XVIII століття) ц. 3 карб. 25 коп. ст. 152.

Проф. Багалій. Історія Слобідської України в 71 малюнк. і 2 картами, ц. 6 крб. стор. 308.

3) Природа и население Слободской Украины. Харьковская губернія. Пособіе по родиноведенію. Подъ ред. пр. В. И. Талієва составлено при участіи Федоровскаго, Педаева, Аверкина, Талієва, Сумцова і др. Стор. 335, ціни не зазначено.

4) О. Синявський. Короткий нарис української мови з лекцій читаних на учительських курсах у Харькові 1917 р. ціна 1 карб. 25 коп. Стор. 54 і багато инших книжок.

◁ **Од української культурно-просвітньої** секції при ц. к. всеукраїнської професіональної спілки працьовників цукрової промисловости.

Українська культурно-просвітня секція при ц. к. дає для членів спілки інформації, різні вказівки що до заснування вечірніх, недільних шкіл для дорослих, бібліотек, читалень, клубів, хору, оркестру, улаштовування екскурсій, загально-освітніх курсів.

Приймає замовлення на книжки по робітничих, наукових питаннях і белетристиці, на українські газети і журнали.

Має кадр лекторів по професіональному рухові, загальної політики і науковим дисциплінам.

При комісії мається склад книжок.

Укр. культурно-просвітня секція.

Редактор видав Мілюкович.

Освіта

Заполоч по 1 карб. моток, а також ЧЕРЕВИКИ дуже дешево одержано в споживчому товаристві „Народня Торговля" про що правління повідомляє товаришів. 2—01011—1

Конторщина шукаємо знаючого українську мову і рахівництво. Звертатись Золотоворітська 2 Бюро шляхів. 2—01009—1

Діловода шукаємо знаючого українську мову. Звертатись Золотоворітська 2 Бюро шляхів. 2—01008—1

Шукаю посаду бухгал., пом. рахівничого. Право, практика, знання укр. мов. Можу ви. напог. 8 годи. на вигід. Київ, Назарьевська 21, пом. 7. Яшковському. 1—1124—1

Збуглені документи на ім'я Франціщина Дубинка губ. Петриковської району Рава Лічити не дійсними. 1—01010—1

Подільський Союз-Банк запрошує БУХГАЛТЕРА з платнею 700 карб. на місяць. Адреса: Вінниця, Миколаївський пр., 76. 5—1105—4

Т-во „Друкарь" у Київі.

НОВІ КНИГИ:

Л. ГЛІБОВ. Байки . . . . 1 карб. 75 коп.
Л. Н. Короткий підручник німецької мови . . . . . 1 карб. — коп.
СІМОВИЧ. Практична українська граматика . . . . . 10 карб. — коп.
РУСОВА. Підручник французької мови 3 карб. — коп
3—1098—3

С. Русова. Букварь, вид. 3-е вийде з друку в найближчому часі в кількости 5000 примірників. Приймаються оголошення на 2, 3 і 4 сторінки обгортки по такій розцінці: ціна сторінка—300 карб., ½ стор.—160, ¼—90, ⅛, —50, 1/16—30 карб. Оголошення й гуртові замовлення приймає „ВСЕУВИТО" Київ, Вел.-Володимирська, 20. Продаж на роздріб—в „книгарні Всеувито" Київ, Вел.-Володимирська, 34. 4—01000—3

Б. Грінченко. Граматка до науки читання й писання. Видання 4-е, ц. 1 карб 50 коп.. Замовлення приймає „ВСЕУВИТО". Київ, Вел.-Володимирська, 30. 5—0992—4

Стенограф-практик шукає праці стенографую з'їзди, засідання, лекції на укр. мов. Павловська вул. 10 пом. 5. від 4—6 веч. Фролівко. 3—01002—3

В Холмськім губерн. Старостві в Берестю вільні посади: Правителя канцелярії, двох урядовців до доручень (обовязкова нім. мова), двох машиністів-ок, помічників і секретарів повітових старостів (нім. мова), статистика (нім. мова). Запрошуються переважно холмщаки. Адреса: Ukrainisches Landeskommissariat in Brest Deutsche Feldpost 191. Тільки через нім. польову почту. 3—01004—2

Для Іченської Української Державної гімназії потрібні учителі (для V—VI кл.): 1) історії, латини та російської мови (всього 22 лекції). Плата коло 4800 карб.; 2) математики, фізики та географії (13 лекцій). Плата коло 3600 карб. Прохання з коротким curriculum vitae надсилати на ім'я директора (м-ко Ічня на Чернігівщині). 3—01007—1

КУРСИ

НАВЧАННЯ НА ПИШУЧИХ МАШИНАХ

КУРСИ В комерческій школі, учать писати на маш. ріжн. сист. Навчання та перепис. ведеться також і на УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. Зголошуватись можна щоденно окрім неділь від 9 до 3 год.

Ф. ФЛЕЙШМАН і А. КИРЖНЕР
В. Володимирськ 41 магаз. „Вядро" 8—1068—6

Відділ по паливу

ДОМОВИХ КОМІТЕТІВ 1-го Старокиївського району при Центральнім Лісовім Бюро приймає запис на дрова для домових комітетів та мешканців Старокиївського району, з 10 годин ранку до 1-ї години дня, для домових комітетів і мешканців других районів з 1-ї до 3-ї години дня. Бесарабка 2 (площа Богдана Хмельницького. —1071—6

Ременьська Повітова Народня Управа, відкриваючи з початку цього учебного року в м. Сміному ременського повіту 6-ліматазію старших класів для хлопців і дівчат, запрохує на посади директора і учителів. Платня по умові з Повітовою Управою. На посади учителів запрохуються і жінки. Прохання надсилаються по адресі: Ромни, полтавської губ., Ременська Повітова Управа. 5—1110—2

Курси рахівництва 1-го Т-ва Научителів комерц. ліцей, навчання вечером, по групам, протяг. 3 місяц. Платня 200 карб. за курс. Прохання приймає в канцелярії комерц. школи. Володимирська № 5 від 10—1 год. дня і від 5—7 веч. щоденно. 10—0958—3

ВИДАВНИЧЕ Т-ВО **„ДЗВІН"** ВИННИЧЕНКО В. повне зібрання творів в 15 ти томах вже друкується.

Перші томи вийдуть незабаром в такім порядку:

Том І. Краса і сила та инші оповідання.
„ ІІ. Голота і инші оповідання.
„ ІІІ. Боротьба і инші оповідання.
„ ІУ. Моє сегодне слово і инші оповідання.
Том У. Історія якогось будинку і инші оповід.
Том УІ. Рівновага.
„ УІІ. і УІІІ „По-своїй" і Божки.
„ ІХ. Босяк і инші оповідання.
„ Х. Хочу і инші оповідання.
„ ХІ. Записки кирпатого Мефістофеля.
„ ХІІ. Оповідання останніх років.
„ ХІІІ—ХУ. П'єси.

Хто хоче мати повне зібрання означених творів, повинен про це завчасу повідомити виключно видавниче Т-во „ДЗВІН" (Бессарабська пл., ч. 2), надіславши задатку не менш 10 карб. на комплект. 2—1099—2

„1-ше Українське Т-во Торгівлі Шкіряними товарами" відкрило прийом членів. Пай коштує 500 карб.; вступної платні 25 карб. орган. зад. 25 карб.

Своїм членам Т-во дає посади, товари що собівартости тим же шляхом забезпечується життя члена на старість: т-во запрохує записуватись в члени чоловіків і жінок всієї України запис провадиться 1) в конторі Українського Клубу—ріг Прорізної й Пушкинської від 4 до 6 год. веч. 2) Українській книгарні—Фундукліївська № 19 і 3) на Печерську Миколаївська № 6 пом. 5. 2—1075—4

НОВА КНИГА

Видавництва „ГРУНТ"

П'ЄРО ЗАДАЄТЬСЯ

Фрагменти:

Михайло СЕМЕНКО

інтимні поезії

книга перша

Ціна 5 карб.

Головний склад книгарня „Дніпрове Слово" Київ, Бульв.-Кудрявська ч. 38. 3—1101—3

Акційне Товариство Т-во „ЧАС" у Київі

затверджено п. Міністром Торгу і Промисловости 2 Вересня 1918 р. Статут (основний капітал) Т-ва 1.000.000 карб., поділених на 10.000 акцій по 100 карб. кожна. Зосталось вільних 500 акцій, які можна переняти до 1 жовтня ц. р. Коли запис перевищить вільне число акцій, то буде зроблено відповідне розподілення. Запис приймається в конторі Т-ва „Час": Київ, Володимирська, 42. 8—1103—4

Всеукраїнський Кооператив. Видавничий Союз

5 вересня 1918 року відкрив свій книжний гуртовий склад.

(Мар.-Благовіщенська вул. № 102).

Замовлення приймаються на всі книжки, які маються на книжковому ринкові. Кооперативним Товариствам і Союзам, а також Просвітам, Земствам і книгарням робиться звичайна книгарська знижка.

Замовлення виконуються негайно, по черзі їх поступлення.

Разом з замовленням необхідно надсилати гроші, прибляжну вартість замовлення, а в крайньому разі не меньше половини вартости замовлення. На решту робиться накладна плата.

Замовлення і гроші прохаємо надсилати на адресу: Київ, Хрещатик № 41, пом. № 57. Всеукраїнському Кооперативному Видавничому Союзові. Для розрахунків і переводів грошей можна також користуватися Українбанком (Хрещатик № 27, біжучий рахунок Союза № 22) і Союзбанком (Інститутська № 3, біжучий рахунок Союза № 1831). 30—1074—4

Дніпровський Союз СПОЖИВЧИХ СОЮЗІВ УКРАЇНИ

ОГОЛОШУЄ ЧЕРЕЗ УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО АРХІТЕКТІВ КОНКУРС ПРОЕКТІВ КООПЕРАТИВНОГО НАРОДНЬОГО ДОМУ В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНЬОМУ СТИЛІ.

Двохповерховий будинок дому повинен мати: для споживчого товариства крамницю, комору і кімнату для засідань правління, для кредитового т-ва залю для операцій та кімнату для засідань Правління, для сільсько-господарського т-ва кімнату для засідань Правління, окрім того театральну залю, сцену, 2 уборні при ній авторам, вестібюль і теплі сіни, кінемо-буду, читальню з книгозбірнею, музей, кімнату для сторожа, 2 уборні для публіки та підвал для складів.

Входи окремі в крамницю, кредитове т-во і один загальний.

Проекти приймає Українське Товариство Архітектів (Бульварно-Кудрявська № 2) до 1-го листопаду 7 годин вечора.

За найкращі проекти будуть видані премії: перша—1.200 карб., друга—800 карб., третя 500 карб.

Дніпросоюз має право купити один з непремірованих проектів за 500 карб. Премійовані і куплені проекти лишаються власністю Дніпросоюза.

Про ближчі умови конкурсу можна довідатись в Українському Товаристві Архітектів (Бульварно-Кудрявська № 2) од 10 до 12 і од 4 до 6 годин щоденно. 1—1126—2

Т-ВО „ДРУКАРЬ" у КИЇВІ

Хрещатик ч. 50.

Закордонні книги:

Прибув вагон нових закордонних українських книжок.

Книгарням та організаціям звичайна знижка. —1107—6

Д-р. Сергій [illegible] лік. кабінет (306—914) і гінекол. Готовізівська. 2а. Пр. 11—1 і 5—7. в 22—0862—2

Видавництво „Серп і Молот"

Київ, Хрещатик 25. писаж 29.—Телеф. 53-39.
Вийшла з друку і продається
Нова книга:
СТАВНИЧИЙ—ГЕОГРАФІЯ для першого ступня науки (1 кл. середн. шкіл) ціна 2 карб. 50 коп. 3—01001—1

Українські грамофонні пластинки.

Заїзди „Т-ва Грамофон" співів українського хору та оркестра „Музичкого Товариства ім. Лисенка"

В ТАБОРІ ПОЛОНЕНИХ У ВЕЦЛЯРІ, в НІМЕЧЧИНІ, ХОР з ОРКЕСТРОМ:

1. Ще не вмерла Україна.
   Марш укр. січових стрільців.
2. Сама нашим хвастощами.
   Тумак жаднюй жінки.
3. Од з-за гори, пари...
   Ой лопіла горлиця.
   Ой у полі три криниченьки
   Ой хмелю ти мій хмелю.
4. Стоїть дід на мості.
   По той бік гора.
   Ой що-ж то за шум учинився
   Запрягала та сива зозуля.
5. ТРІО: Ой шуму з комишами.
   Українська серенада.
6. СОЛО: Минули літа молодії, вик. тен. Волик.
7. Гетьмани, гетьмани, вик. барит. Шевчик.
8. СКРИПКА: Кавалина Рафа Україн. фантазія. | вик. Масловець.

Продавництва кооперативних, просвітніх, театральних та хорових українських інституцій можуть добути подробиці гуртових замовлень та купувати пробні платівки на Інститутській 22, помещинних конторі „Ноної Ради" від 5-ої до 7-ої год. веч. Демонстрація безплатно. 9—1008—7

Економично-Адміністративний інститут при Українськім Товаристві Економістів.

Нова Вища Школа в Київі.

В Відділи: зовнішньої політики, адміністративний, фінансовий, економичний і статистичний.

Курс навчання однорічний; початок в півні вересня.

Приймаються службовчі особи обох полів, без обмеження віку.

Дійсними—правники і економісти з скінченою вищою освітою.

Слухачами—з вищою вищою освітою, а також і середньою, але з відповідним практичним стажем.

Платня 300 карб. на рік. При прохані 200 карб.

Прохання і справки в Канцелярії Інституту—В. Васильківська № 25 п. 13, 2-ж пов. од 11 до 12 г. ранку і од 5 до 7 г. вечори.

До прохання додається документ про освіту. 8—0966—7